

Raili Niine

Keskkonnaministeeriumi
veeosakonna nõunik
juhataja ülesannetes

EESTI PÕHJAVEEKOMISJON

Koosoleku protokoll nr. 96

Aeg: 9. detsember 2010, kell 10.00–12.30

Koht: Keskkonnaministeerium

Koosoleku juhataja: Madis Metsur

Protokollis: Argo Jõelet

Põhjavee komisjon: Leonid Savitski (LS), Madis Metsur (MM), Heddy Riismaa (HR), Siim Väikmann (SV), Toomas Padjus (TP), Argo Jõelet (AJ).

Puudus: Kalle Türk (KT)

Kutsutud: Priit Raud (PR) ja Elmar Kala (EK), OÜ Salveesia

Päevakord

1. OÜ Salveesia koostatud uurimis-katsetööde programmi aruande „Kalamaja kalakasvatuse veehaarde põhjaveevaru hindamine“ läbivaatamine.
2. Veeseaduse muudatuste arutelu.

1. „Kalamaja kalakasvatuse veehaarde põhjaveevaru hindamine“.

OÜ Salveesia tegevdirektori PR kokkuvõte

Saaremaal Põide vallas Kanissaare külas Kalamaja kinnistul toimib OÜ Aquamyk kalafarm, mis tarbib kalakasvatuseks põhjavett kahe puurkaevuga. Olemasolevad puurkaevud (22152, 22153) on väikese diameetriga ja neisse saab paigaldada kuni 4'' pumba, mis ei ole osutunud töökindlateks. Samuti on omanikul kahtlusi, et puurkaevude tegelik tootlikkus ületab passijärgset. Tõrgeteta veevarustuse tagamiseks ka pärast võimalikku tootmise kahekordseks laiendamist sooviti 6'' pumba. Veevaru hindamist nõudis Keskkonnaamet, kuna erandolukordades (elektrikatkestusel, basseinide veevahetusel jne) võib viiepäevaste perioodide ajal vee tarbimine ületada 500 m³/d. Tavatarbimine on oluliselt väiksem (200 m³/d). Majanduslikult piiravad vee tarbimist elektrikulu pumpamisel ja vee soojendamisel.

Projekti raames puuriti uus 24 m sügavune puurkaev (nr. 22748). Piirkonnas levivad Siluri ladestu Rootsiküla ja Jaagarahu lademete veerikkad dolomiidid. Pumpamiskatseid tehti kolmes puurkaevus. Samaaegsel pumpamisel summarse tootlikkusega 27 m³/h (12+10+5) veetaseme alandust praktiliselt ei tekkinud (1-3 cm). Uue puurkaevu pumpamisel airliftiga tootlikkusega 21 m³/h saadi alandus 0,22-0,23 m. Veehaarde veevaru suurus määrati katsepumpamistel saavutatud puurkaevude tootlikkuse summaga.

Veeproovid keemiliseks analüüsiks (makro- ja mikrokomponendid) osutavad põhjavee heale kvaliteedile ja ka mikrobioloogiliselt on vesi puhas. Uuele puurkaevule soovitatakse 10 m

hooldusala, mis on kooskõlas varasemate kaevude nõuetega.

Varem on kasutatud vett naabri erakaevust (14522), milles on esinenud bakteriaalset reostust. Selle kaevu vett ei tarvitata enam kalakasvatases ja veetrass on kavas likvideerida. Kalafarmi heitvesi käib praegu läbi selitusbasseini ja immutatakse. Tehnoloogiast tulenevalt on heitvees väga vähe nitraate, küll aga tekkib fosfaate ja orgaanilisi ühendeid. Uus lahendus heitvee puhastamiseks ja seejärel merre juhtimiseks on algatatud.

Ettepanek kinnitada Siluri veekompleksi põhjaveevaru OÜ Aquamyk Kanissaare veehaardele ajavahemikuks 2011-2037:

Siluri veekompleksi tootmisvee tarbevaru esitamine kinnitamiseks ajavahemikuks 2011...2037.a. k.a.

Põhjavee- maardla	Valdaja	Veekiht	Puur- kaevude arv	Puurkaevude katastri numbrid	Põhjavee tarbevaru m ³ /d	Kate- gooria	Põhjavee kvaliteedi- klass	Kasutus- aeg
Aquamyk Kanissaare veehaare	Aquamyk AS	Rootsiküla Jaagarahu (S ₂ rt-jg)	3	22748 22152 22153	600	T ₁	I	01.01. 2038

Arutelu

HR: Aruandes kirjas mitu erinevat veevaru hinnangut, milline number on õige?

PR: Kokkuvõttes on number 600 m³/d, seda soovitaksegi.

MM: Soovitakse tootmisvee kinnitamist, kas inimesed kah vett joovad?

PR: Elanikel oma kaev, tootmisvesi kalade kasvatamiseks ja müügieelseks leotamiseks.

SV: Kahes varasemas kaevus saadi passijärgselt väike tootlikkus (0,5 l/s) ja mõõdetav alandus (0,3 m), mis saadi tõenäoliselt nõrga pumbaga pumpamisel. Kas poleks piisanud olemasolevate kaevude korralikust läbi pumpamisest?

PR: Käesoleva projekti käigus teostati katsepumpamiste vanades kaevudes ja saadi oluliselt suurem tootlikkus väga väikese alanduse juures. Vanad kaevud töötavad paremini kui passis kirjas, kuid nende väike diameeter ei võimalda kasutada töökindlaid süvaveepumpasid ja seetõttu oli vaja suurema diameetriga uut puurauku.

SV: Kas kalatööstuse tootmisvesi ei pea vastama joogivee nõuetele?

PR: Ei pea vastama. Toodang läheb Soome turule ja ettevõtte on sertifitseeritud. Senised veeproovide tulemused on tootjale sobinud sertifikaatide saamiseks.

SV: Põhjavesi ei ole hästi kaitstud. Puurkaevudel on varem määratud hooldusala 10 m. Kas poleks õigem moodustada sanitaarkaitseala?

PR: Sanitaarkaitseala ei saa moodustada, kuna alale jääksid olemasolevad tootmishooned. Samas peaks kogu tootmisala olema garantiiniala, kus inimeste liikumine peaks olema piiratud. Märgistuse vajalikkusele on uuringus juhitud tähelepanu.

EK täiendas, et veeseaduse § 28 kohaselt on sanitaarkaitseala joogiveehaaret ümbritsev maa või vee ala ja seega ei ole tootmisvee veehaardele vaja moodustada sanitaarkaitseala.

HR: Kui kaugel asub praegune heitvee immutussüsteem?

PR: ~30 m kaugusel. Kalafarm on toiminud 5 aastat, senise põhjal olulisi muudatusi ei ole ilmnenud. Uus veepuhastussüsteem on kavandamisel.

EK: Lähimatel elanikel (omanikel) oma puurkaev, mis on väiksema sügavusega (14 m millest

7 m manteldatud). Seal on ilmnenud bakterioloogilist reostust, tõenäoliseks põhjuseks elanike endi ebapiisavad hügieenivõtted (nt. käimla liiga lähedal).

MM: Aruandes olevatelt materjalidelt ei ole selgelt arusaadav kui kaugel on küla ja kus asub meri. Kas soolane merevesi ei hakka pikaajalisel tarbimisel ohustama?

PR ja EK näitasid täiendavaid kaarte. EK ütles, et Virtsus on mõõdetud merevee tõus kuni 2 m. Seal on automaatmõõtja ja tulemused avalikud. Aruandes on ette nähtud, et sellistel juhtumitel on operatiivselt võimalik vähendada vee tarbimist 25%.

LS: Aruandes toodud parameetrite puhul on 10 000 päevase tarbimise korral oodatav alandus 24 cm (veetase kaevudes +15 cm ümp). Otsene merevee sissetung sellise tarbimise juures vähetõenäoline. Siiski varasemad kogemused Audla poldri juures näitavad, et meretaseme kõikumisel võib kohati ilmnedu soolase vee mõju ranniku läheduse, kuid kui kaugele rannast ei ole täpsemalt uuritud.

HR: Kalakasvatusel on hetkel ainult plaan laieneda, kui tõenäoliselt see teostub?

PR: Ei oska öelda, polnud käesoleva töö osa.

AJ: Kuidas on mõõdetud puuraukude suudme kõrgused?

PR: Uus puurkaev mõõdistatud olemasolevate suhtes (kõrgused passist). Lähim reeper Pöides ja sellega ei hakatud siduma.

HR: Veeproovides pole määratud radioloogilisi näitajaid, kuid varasema praktika kohaselt ei ole nende analüüsimist kalakasvatuste vee puhul nõutud.

PR: Tootmisvee puhul ei ole seadustega nõutud.

Komisjon otsustas kinnitada OÜ Aquamyk Kanissaare veehaarde põhjavee varu mahus 600 m³/d ajavahemikuks 2011-2037.

2. Veeseaduse paranduste arutelu.

HR tutvustas Põhjaveekomisjoni liikmetele Veeseaduse paranduste ettepanekuid. Osad ettepanekud olid varem arutletud ja sisaldasid komisjoni liikmete täiendusi. Uue kontseptsioonina oli hüdrogeoloogiliste tööde tegija tegevusloa kohustust puudutavad punktid. Põhimõtte komisjonile vastuvõetav, sõnastused järgmiseks korraks üle vaadata.

Põhjaveehaarete sanitaarkaitseala mõõtmete kehtestamise korda on vaja konkretiseerida ja kaotada võimalus nõuda sanitaarkaitseala suuruse muutmist. Komisjon nõustus arutelu järel, et sanitaarkaitseala mõõtmeid saab määratleda veehaarde tootlikkuse ja veekihi kaitstuse kaudu. Järgmiseks koosolekuks peavad komisjoni liikmed tegema omad ettepanekud konkreetsete mõõtmete osas. HR teeb ettepaneku 200 m hooldusala ja sellest suurema hooldusala kehtestamise kohta.

Järgmine Põhjaveekomisjoni koosolek on plaanis 27.01.2011 kell 10, päevakorras:

- (i) veevaru hindamise aruanded (Ekseko?),
- (ii) kavandatava soojuskaevude uuringu lähteülesanne,
- (iii) arutelu teemal sanitaarkaitsealade raadiused sõltuvalt veekihi kaitstusest ja veehaarde

tootlikkusest,

(iv) ettevalmistused aruteluks põhjaveekogumite majandamise osas.

Protokollis:

Argo Jõelet

Osalenud komisjoni liikmete allkirjad:

Heddy Riismaa

Leonid Savitski

Madis Metsur

Siim Vätkmann

Toomas Padjus